

Region Jämtland Härjedalens svar på Remiss av EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034 (LI2025/01620)

I Sverige har regionerna det regionala utvecklingsansvaret enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och har i uppdrag att samordna de regionala utvecklingsinsatserna i respektive region. Det innebär att regionerna har en självklar roll i genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Region Jämtland Härjedalen välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034. Region Jämtland Härjedalen har valt att avgränsa remissvaret till att lämna synpunkter på följande förslagna förordningar:

- Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509
- Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028–2034 (COM/2025/560)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som del av den fond som inrättats genom förordning (EU) [...] [förordningen om Nationella och regionala partnerskapsfonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionsstöd till regional utveckling 2028–2034 (COM/2025/552)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska socialfonden som en del av den nationella och regionala partnerskapsplanen enligt förordning (EU) [NRP-förordningen] och om villkor för genomförandet av unionens stöd till sysselsättning av god kvalitet, kompetens och social inkludering under perioden 2028–2034 (COM/2025/558)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen ser positivt på ambitionen stärka den strategiska samordningen genom en gemensam nationell och regional partnerskapsplan, där EU-fonderna används som verktyg för att genomföra gemensamma prioriteringar inom ramen för sina respektive förordningar. Principen om partnerskap och flernivåstyrning är grundpelare i det europeiska samarbetet. Det är därför problematiskt att förslaget inte villkorar regionalt och lokalt inflytande från planering till uppföljning av fonder och program. Region Jämtland Härjedalen anser därför att regionala kapitel i de nationella partnerskapsplanerna behöver vara obligatoriska och att regionalt utvecklingsansvariga ska involveras i hela kedjan.

Region Jämtland Härjedalen vill se att den europeiska finansieringsgraden för projekt inom ESF och ERUF uppgår till 50 procent för mer utvecklade regioner. Vidare understryks behovet av öronmärkta medel för nordliga glesbefolkade områden. Regionen avstryker förslaget om att höja flexibilitetsbeloppet till 25 procent och menar att det inte bör uppgå till mer än 10 procent för att inte äventyra den direkta tilldelningen av medel vid en eventuell oförutsägbart kris. Den prestationsbaserade projektlogiken är också problematisk. Den riskerar att missgynna långsiktiga och innovativa projekt, särskilt i glesa regioner med mindre resursstarka aktörer.

Regionen framhåller vikten av smart specialisering som ett verktyg för att stärka strategiska styrkeområden och främja konkurrenskraft. Även Leader-metoden är ett väsentligt verktyg för lokal och regional utveckling och bör inte begränsas till jordbruksåtgärder, utan bör kunna användas brett och vara obligatorisk i kommande programperiod.

Vad gäller jordbrukspolitiken behöver stöden riktas till aktiva brukare, vars definition bör rymma mindre, deltidsaktiva och äldre jordbrukare för träffsäkra och rättvisa stöd. EU-kommissionens fokus på generationsväxling inom jordbruket är välkommet. För att säkra framtidens jordbruk behövs längre startperioder, mer flexibla stödformer som tar hänsyn till regional differentiering och förutsättningar. Kompensationsstödet är särskilt viktigt i norra Sverige och bör stärkas för att hantera klimat och topografiska utmaningar. Regionen framhåller även behovet av att jordbrukspolitiken bidrar till att trygga rennäringens fortsatta utveckling och bibehåller möjligheten till aktivt jordbruk, samt behovet att noder i norra Sverige av kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruket.

Interregprogrammen utgör en viktig komponent för gränsöverskridande samarbete, och bör utgå från lokala och regionala förhållanden. Interreg bör bidra till att utveckla strukturer och sammanhållning mellan lokalsamhällen. Region Jämtland Härjedalen vill se att artiklarna om hållbar stadsutveckling kompletteras så att även mindre tätorter med stadsliknande funktion inkluderas.

Vad gäller Europeiska socialfonden vill Region Jämtland Härjedalen i kommande budget att fonden möjliggör kapacitetsförstärkning av lokala och regionala strukturer och samverkansprojekt för att skapa kapacitet hos aktörer att arbeta med kompetensförsörjning.

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välstånd och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509

Nationella regionala partnerskapsplanerna (NRPP)

Region Jämtland Härjedalen välkomnar ansatsen att stärka den strategiska samordningen genom en gemensam nationell och regional partnerskapsplan. En tydligare planeringsram kan bidra till ökad samstämmighet mellan olika EU-insatser, samtidigt som fonderna även fortsättningsvis regleras genom sina respektive förordningar. Genomförandet bör utformas så att regional och lokal kunskap tas till vara och att ett reellt regionalt och lokalt inflytande säkerställs genom ett ändamålsenligt och decentraliserat genomförande. Att samla fonderna under ett färre antal myndigheter skapar bättre förutsättningar för samordning och synergier mellan fonder och program. Det är däremot viktigt att förvaltande myndigheterna har kunskap och förståelse för den regionala och lokala verklighet de ska verka i och för.

Det behöver förtydligas hur NRPP ska struktureras, implementeras och på vilken nivå de ska genomföras. Region Jämtland Härjedalen är djupt oroade över förslaget om nationella kuvert där den regionala och lokala nivån inte ges en självklar roll. Detta innebär en betydande risk för minskat inflytande över fonder och program på dessa nivåer.

Förslaget riskerar att försvaga sammanhållningspolitikens grundläggande syften och minska dess effektivitet. Det är därför avgörande att förordningarna tydligt säkerställer sammanhållningspolitikens kärnprinciper och att dessa tillämpas konsekvent genom hela processen – från programmering till genomförande. Särskilt viktigt är att partnerskapsprincipen och principen om flernivåstyrning upprätthålls, med krav på brett deltagande och reellt inflytande för aktörer på regional och lokal nivå.

En platsbaserad utgångspunkt är central för politikens träffsäkerhet och effektivitet. Region Jämtland Härjedalen anser därför att regionala kapitel i NRPP bör vara obligatoriska för att säkerställa inflytande och ett effektivt genomförande. De regionalt utvecklingsansvariga (RUA) har under flera programperioder haft ansvar för utformningen och användningen av dessa medel och besitter därmed gedigen kompetens och erfarenhet från hela kedjan från planering, mobilisering, genomförande och uppföljning.

Region Jämtland Härjedalen anser

- att RUA ska involveras i programmering, genomförande och uppföljning av NRPP för att säkerställa ett effektivt och träffsäkert genomförande av politiken.
- att regionala kapitel i NRPP ska vara obligatoriska, och att formuleringen *“where relevant”* därför ska strykas.
- att partnerskap ska inrättas på regional nivå för att insatserna ska utgå från och möta lokala och regionala behov.

Nationellt bidrag till beräknade kostnader

Enligt Artikel 20 *Nationellt bidrag till beräknade kostnader* får den lägsta nationella bidragsnivån för beräknade kostnader för en åtgärd i planen inte understiga 60 % för mer utvecklade regioner. De EU-medel som riktas till regionen har en avgörande betydelse för att genomföra en stor del av regionala utvecklingsinsatser som behövs i regionen. I dag beslutar regionerna om det statliga anslaget 1:1 inom utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsåtgärder. Dessa används till stor del som medfinansiering till olika EU-program. För att underlätta belastningen på anslag 1:1 och möjliggöra finansiering av fler åtgärder vill Region Jämtland Härjedalen i kommande programperiod se

- att den europeiska finansieringsgraden för projekt inom ESF och ERUF uppgår till 50 procent för mer utvecklade regioner

Avsaknad av öronmärkta medel

Medel behöver öronmärkas till samtliga regionkategorier för att säkerställa en rättvis och balanserad fördelning av resurser. I likhet med den svenska regeringen ser Region Jämtland Härjedalen kritiskt på avsaknaden av öronmärkta medel för de nordliga glesbefolkade områdena (NSPA). Norra Sveriges inland utgör vad som benämns som en lågdensitets ekonomi. Region Jämtland Härjedalen understryker därför vikten av dessa medel för att hantera norra Sveriges särskilda utmaningar såsom gles befolkning, långa avstånd till större marknader, små lokala skattebaser och begränsade ekonomiska resurser. För Jämtlands län utgör stödet ett avgörande verktyg för att kunna genomföra investeringar som stärker konkurrenskraften så att Jämtland och norra Sverige kan fortsätta utvecklas till gagn för hela EU. Mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget samt länets och norra Sveriges strategiska position i det europeiska Arktis, är livskraftiga samhällen i Europas periferi en fråga om säkerhet av betydelse för hela EU. Region Jämtland Härjedalen vill i kommande långtidsbudget se

- öronmärkta medel för de nordliga glesbefolkade regionerna med stöd från protokoll 6 i Sveriges anslutningsfördrag, som båda erkänner regionens unika strukturella utmaningar.
- undantag i statsstödsreglerna för de nordliga glesbefolkade regionerna för att stärka utvecklingspotentialen och geografins bidrag till det europeiska samarbetet.

Flexibilitetsbelopp

Det är klokt att ta höjd för att kunna omfördela budgeten vid kriser, såsom under covid-pandemin. Den typen av flexibilitet är viktig för att snabbt kunna möta nya samhällsutmaningar. Samtidigt bedömer Region Jämtland Härjedalen att EU-kommissionens förslag enligt Artikel 14 *Budgetantaganden* om att höja flexibilitetsbeloppet till 25 procent (från dagens 10 procent) som alltför högt. En så stor andel riskerar att minska den direkta tilldelningen av medel till regionerna, vilket särskilt påverkar områden med stora strukturella utmaningar. Region Jämtland Härjedalen föreslår

- att flexibilitetsbeloppet förblir max 10 procent.

Prestationsbaserad projektlogik

Region Jämtland Härjedalen stödjer idéerna om en sammanhållningspolitik som är mer resultatorienterad. Det kan handla om utökad användning av förenklade kostnadsalternativ och milstolpe-baserad finansiering för att påskynda genomförandet och förbättra uppföljningen. Artikel 15 och föreslagen regel vad gäller N+ 10 månader är däremot orealistisk med tanke på den tid som krävs för att genomföra programmen och projekt. Det finns en stor risk att en sådan regel kommer utgöra ett hinder för långsiktiga investeringar och projekt med hög kvalitet. Det riskerar även att skjuta undan projekt som är mer innovativa och av utforskande karaktär. Det riskerar också att få negativa konsekvenser för gränsöverskridande projekt med nytta och kvalitet mellan två eller fler länder i Interreg där samarbetet är mer komplext och kräver mer tid. Jämtlands län karaktäriseras av gleshet och liten kritisk massa. Aktörerna i länet utgör en grundbult i det regionala utvecklingsarbetet och därför behöver förslaget bidra till att stärka förutsättningarna för dessa. Region Jämtland Härjedalen anser att

- förslaget riskerar att prioritera projekt med förutsägbara resultat framför mer innovativa och utforskande projekt.
- förslaget vad gäller *att utbetalningar kommer vara villkorade av att i förväg överenskomna mål uppfylls* innebär en risk. Risken för kostnaderna måste i så fall ligga på program- eller nationell nivå, annars finns risker att mindre aktörer inte törs driva projekt och ta den risk det innebär.
- Det behöver framgå regionala indikatorer i bilagorna till förordningen. Regionerna behöver vara med och utforma indikatorerna utifrån en platsbaserad utgångspunkt.

Förslaget riskerar dessutom att pengar i program dras tillbaka och går förlorade i övergångsperioden mellan kommande och nuvarande programperiod. Region Jämtland Härjedalen vill därför att

- förslaget omarbetas med en realistisk ram för genomförande som möjliggör långsiktiga investeringar och att projekt har en genomförandetid på minst 3 år som innevarande period.
- kommissionen säkerställer en smidig övergång mellan nuvarande och kommande programperiod.

Smart specialisering

Region Jämtland Härjedalen saknar skrivningar om att regionala styrkeområden och områden av särskild betydelse för den regionala utvecklingen inkluderas som ett villkor. Konkurrenskraft uppnås bäst genom ett nerifrån-och-upp-perspektiv, där lokala samhällen kan bygga vidare på sina styrkor och investera i långsiktigt kapacitetsbyggande, innovation och förnyelse, i linje med EU:s övergripande prioriteringar för konkurrenskraft. Med smart specialisering som ett fortsatt starkt verktyg kan det ligga till grund för synergier mellan pelare 1 och 2 enligt föreslagen struktur för den fleråriga budgetramen. Det skulle kunna underlätta smarta investeringar som stärker värdekedjorna i hela EU. I kommande budgetperiod vill Region Jämtland Härjedalen därför se följande

- att smart specialisering genom sitt nerifrån-och-upp-perspektiv fortsätter att spela en viktig roll för att främja samordning av europeiska, nationella och regionala satsningar, som främjar innovation och konkurrenskraft.
- att strategier för smart specialisering utformas på regional nivå av regionalt utvecklingsansvarigt organ.

Leader

Det är positivt att Leader har hittat tillbaka till sin grundidé, det vill säga att stärka lokal utvecklingskraft, gemenskap och hållbarhet utifrån platsens förutsättningar. Samtidigt är det en utmaning att Leader i förslaget inte längre är ett villkor, utan ett verktyg som medlemsstaterna kan välja att använda, eller välja bort. Det innebär att den metod som tydligast tar avstamp i delaktighet och lokal förankring riskerar att försvagas.

Att samla Leader under det gemensamma regelverket för NRPP skapar bättre förutsättningar för en mer aktiv användning av Lokalt ledd utveckling och Integrerat territoriellt investeringsverktyg. Arbetet som Leader bedriver karaktäriseras däremot av frågor kring lokal och regional utveckling snarare än jordbruksfrågor.

Region Jämtland Härjedalen anser att

- det är djupt problematiskt att förslaget begränsar insatser under Leader till jordbruksrelaterade åtgärder.
- Leader ska kunna tillämpas i en mycket bredare bemärkelse för att möta de komplexa behov som finns i olika lokala och regionala sammanhang.
- det bör vara ett villkor att nationell nivå inrättar och ger stöd åt Leader under kommande programperiod.

Region Jämtland Härjedalen vill lyfta att länet har andra funktionella geografier såsom Saepmie som sträcker sig över flera Leaderområden. Det samiska företaget har stor potential och är en viktig faktor för den samiska kulturen, det samiska språket och för landsbygdens utveckling och fortlevnad. Det skulle vara intressant att undersöka hur det samiska samhällets aktörer skulle kunna använda Leader som ett verktyg för att ta tillvara styrkorna i det samiska samhället som främjar samisk ekonomisk utveckling.

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om fastställande av villkoren för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken för perioden 2028–2034 (COM/2025/560)

Jämtlands län karaktäriseras av platsbundna naturtillgångar. Dessa är viktiga och kommer att få en större betydelse framöver. Företag inom jord, skog och vatten är en basnäring och viktig källa till sysselsättning i Jämtlands län. Ett fungerande system för en välmående näring med utvecklingskraft är därför av mycket stor betydelse för länets ekonomi. Region Jämtland Härjedalen ser positivt till ansatsen om förenklingar i stödsystemet och betonar vikten av att hänsyn tas till olika produktionsförhållanden för bättre resursutnyttjande, produktion och försörjning. I ett geopolitiskt oroligt klimat är det av vikt

att stödsystemet skapar förutsättningar för en välmående primärproduktion över hela Sverige.

Det är däremot oroande att det nya förslaget innebär en kraftig minskning från nuvarande budget. Förslaget kan leda till minskad tillgänglighet för EU-stöd inom hela sektorn, även om vissa prioriterade områden eventuellt kan komma att gynnas.

Begreppet aktivt brukande

Region Jämtland Härjedalen stödjer EU-kommissionens inriktning att rikta jordbruksstöden till aktiva jordbrukare. Det är viktigt att stöden går till dem som faktiskt brukar marken och bidrar till livsmedelsförsörjning, landskapsvård och miljömål. Begreppet aktivt brukande behöver dock förtydligas för att säkerställa träffsäkra och rättvisa stöd. Region Jämtland Härjedalen anser att

- begreppet *aktivt brukande* behöver inkludera mindre, deltidsaktiva och äldre jordbrukare som producerar livsmedel eller förvaltar marken aktivt genom att hålla marken öppen, betad eller slagen. Med en bredare definition kan stödet fungera som en brygga till ett framtida generationsskifte och som en krisberedskap för år då skörden slår fel.

Det finns redan befintliga system – SAM-ansökan, djurregistrering, fältkontroller – som kan visa aktivitet. En enkel självdeklaration om att man brukar marken eller i samarbete och tar ekonomisk risk i driften bör räcka för att visa att man är aktiv jordbrukare i ett kompensationsstödsområde/ANC-område.

Generationsväxling

Region Jämtland Härjedalen välkomnar EU-kommissionens fokus på generationsväxling inom jordbruket. För att säkra framtidens jordbruk behövs längre startperioder, mer flexibla stödformer som tar hänsyn till regional differentiering och förutsättningar, men också en politik som värnar den generation som bedriver och upprätthåller det aktiva jordbruket i dag.

Startstöden har en viktig funktion. I Jämtlands län har tillgången till startstöd varit begränsad, vilket har lett till hårda prioriteringar. Vidare präglas jordbruket i Jämtlands län av äldre jordbrukare med en medelålder på 60 år. Region Jämtland Härjedalen anser därför

- startstöden behöver breddas till att inkludera jordbrukare som är över 40 år för att möjliggöra generationsväxling till dem i generationen mellan 40 år och pension.
- det bör finnas stöd till avbytartjänster, mentorskap och modeller för delat ägande eller successiv överlåtelse för att underlätta generationsväxling.
- medel för beredskap och resiliens inom jordbrukspolitiken bör kunna användas för att främja övergången mellan generationer.

Stöd till naturliga och andra områdesspecifika begränsningar

I Jämtlands län är kompensationsstödet enligt Artikel 8 *Stöd för naturliga eller andra områdesspecifika begränsningar* särskilt viktigt eftersom klimat och topografi gör jordbruket mindre konkurrenskraftigt jämfört med södra Sverige. Om målet är produktion i

hela landet behöver nivåerna i norra Sverige kunna växlas upp så att ersättningen bättre motsvarar merkostnaderna – kort växtsäsong, långa avstånd, glesa strukturer, små och kuperade fält och ofta i kombination med skogsbruk. Kompensationsstödet är i praktiken också ett klimat- och beredskapsstöd och bör därav kunna kopplas tydligare till resiliens i den nya budgetperioden.

Region Jämtland Härjedalen vill framföra vikten av att nationell nivå använder sitt utrymme till att undvika onödiga dubbelavdrag mellan betesbaserade stöd, miljöersättningar och kompensationsstödet när målet är öppna marker, biologisk mångfald och lokal livsmedelsförsörjning.

Jordbrukspolitiken i relation till rennäringen

I norra Sverige delar jordbruket landskap och markanvändning med rennäringen. Region Jämtland Härjedalen vill värna vår ursprungsbefolkning samerna och se att

- Jordbrukspolitiken utformas så att samexistensen stärks. Det handlar både om respekt för samiska rättigheter och om att utveckla hållbar markanvändning där olika former av brukande ges utrymme.

Det finns potential inom Jordbrukspolitiken att stödja samverkan, till exempel genom att underlätta dialog, stärka gemensam planering och skapa utrymme för ersättningar i situationer där markanvändning måste anpassas för att värna renens rörelsemönster. Detta bör göras på ett sätt som både tryggar rennäringens fortsatta utveckling och bibehåller möjligheten till aktivt jordbruk i glesa kulturlandskap.

Kunskaps- och innovationssystemet inom jordbruket (AKIS)

Vad gäller *Artikel 20 Kunskaps- och innovationssystem inom jordbruket och jordbruksrådgivning* är målet med AKIS att utveckla och sprida ömsesidig kunskap mellan praktik och forskning. Idag är det starkt koncentrerat till södra Sverige. För att kunskap och utveckling ska komma hela landet till del behövs noder i norr, där rådgivning, innovation och försöksverksamhet kan mötas. För små aktörer är det avgörande att systemet blir öppet, praktiskt och tillgängligt, inte bara forskningsstyrt eller projektbundet. För att verkligen stimulera innovation behöver det finnas system som är anpassade för mindre aktörer, särskilt i nordliga och glesbefolkade regioner.

Tak och degressivitet

Jordbruk i norra Sverige och Jämtlands län kan se stora ut i förhållande till hektar, men är oftast utspridda över många skiften, har låg avkastning, höga transportkostnader och omfattar många som deltar i driften genom familjejordbruk. Det är problematiskt att en stödmottagare i statistiken ofta räknas som ett företag, när det i praktiken kan det handla om ett familjejordbruk där flera personer försörjs av samma verksamhet. Om taket sätts per juridisk enhet kan stödet minska kraftigt, trots att gården egentligen består av flera aktiva brukare. Syftet med degressivitet är att skapa bättre fördelning och ökad nytta av stöden. Region Jämtland Härjedalen vill därför

- Framföra vikten av nationell anpassning av degressivitet med förslag om att räkna in arbetskraftskostnader innan taket beräknas, att låta särskilda

kompressionsstödsområden omfattas av mildare regler, eller ta hänsyn till att familjejordbruk där fler försörjs av samma verksamhet inte betraktas som en stor stödmottagare.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som del av den fond som inrättats genom förordning (EU) [...] [förordningen om Nationella och regionala partnerskapsfonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionsstöd till regional utveckling 2028–2034 (COM/2025/552)

INTERREG

Interreg med fokus på gränsöverskridande samverkan är en katalysator för det europeiska samarbetet mellan länder inom EU och med viktiga europeiska grannar och samarbetsparter som exempelvis Norge. Extra viktigt är detta i områden där näringsliv, bosättning, familjeliv och arbetsmarknader genomkorsas av en riksgrens och i vissa fall en gräns mellan EU och tredje land. I Norden är de nordiska statsministrarna samlade kring visionen om att Norden ska vara världens mest intergrerade och hållbara region 2030. För att nå detta är fri rörlighet och mer samarbete över gränser en viktig parameter för stärkt konkurrenskraft och ökad beredskap. Det är därför av stor vikt att Interreg verkar med utgångspunkt i lokala och regionala förhållanden, med lokalt och regionalt partnerskap, samt bibehåller budget och midfinansieringsgrad så att tröskeln för gränsöverskridande projekt hålls så låg den kan.

Artikel 4 Stöd till mindre gynnade områden

Region Jämtland Härjedalen vill understryka remissförslagets uttryckta behov av förutsättningar för rättvis omställning. För att skapa en socialt rättvis omställning finns det behov av att komplettera förordningstexterna så att dessa inkluderar områden med särskild koppling till ursprungsbefolkning och minoritetsbefolkning.

Artikel 5 Hållbar stadsutveckling

Jämtlands län kännetecknas av en befolkning som bor och verkar i hela geografin. Trots en yta större än Belgien, Nederländerna och Luxemburg tillsammans har länet enbart en stad - Östersund, vilket medför att tätorterna i kommunerna fyller en viktig funktion för den regionala utvecklingen. Artikel 5 Hållbar stadsutveckling behöver därför kompletteras så att det blir tydligt att tätorter som spelar en stadsliknande roll i en region adresseras i artikeln. Ett alternativ är en egen artikel.

Artikel 7 Tillämpningsområden, punkt 4

Region Jämtland Härjedalen anser att Ett tryggare och säkrare Europa behöver inkludera ett fokus på sammanhållning mellan lokalsamhällen. För ett robust och resilient samhälle behöver Interreg bidra till att utveckla strukturer som främjar social, ekonomisk och

regional stabilitet på liknande sätt som presenteras i punkt 5, som berör Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska socialfonden som en del av den nationella och regionala partnerskapsplanen enligt förordning (EU) [NRP-förordningen] och om villkor för genomförandet av unionens stöd till sysselsättning av god kvalitet, kompetens och social inkludering under perioden 2028–2034 (COM/2025/558)

Region Jämtland Härjedalen vill framhäva vikten av att Europeiska socialfonden i kommande budgetperiod får ett tydligt fokus på att koppla samman individ, organisation och struktur på regional nivå. Den stora efterfrågan på kompetens i norra Sverige, kombinerat med den låga arbetslösheten, innebär att insatser som enbart riktar sig mot att integrera personer utanför arbetsmarknaden, eller kompetensutveckling av befintlig personal, inte kommer att räcka för att tillgodose behoven.

Det krävs därför ett mer strukturellt tillvägagångssätt för att identifiera, attrahera, rekrytera och behålla arbetskraft. För att säkerställa en positiv samhällsutveckling i norra Sverige är det avgörande att regionens attraktionskraft ökar så att en mångfald av individer lockas att flytta till och bosätta sig i området. Detta är särskilt viktigt för att möta de pågående historiska etableringarna och investeringarna, samt för att hantera den generationsväxling som sker. Region Jämtland Härjedalen anser att

- Europeiska socialfonden i kommande budget möjliggör kapacitetsförstärkning av lokala och regionala strukturer och samverkansprojekt för att skapa kapacitet hos aktörer att arbeta med kompetensförsörjning.

Avslutande reflektioner

Jämtlands län har tack vare EU:s stöd och investeringsmöjligheter med hänsyn till regionernas specifika utmaningar och potential sett en betydande utveckling inom en rad områden. Det har inte bara varit avgörande för tillväxten i länet, utan har också bidragit till att skapa viktiga mervärden för Sverige och för EU som helhet.

Sammanhållningspolitiken har gjort att mindre organisationer, kommuner och aktörer med liten institutionell kapacitet getts incitament att placera sig i större sammanhang, samarbeta och ta sig an att bidra till EU:s målsättningar. På så sätt har kommuner och regioner länkats samman med det europeiska projektet, vilket gett EU ökad legitimitet på lokal och regional nivå. Region Jämtland Härjedalen hoppas på en framtida EU-budget som tar hänsyn till lokala förutsättningar.

Bilagat till Region Jämtland Härjedalens remissvar hittar ni

- EU:s sammanhållningspolitik i norra Sverige En rapport om skapade mervärden